

Perusopetusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi

Perusopetusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi vuosiluokilla 1- 2

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Perusopetusta täydentävänä opetuksena romanikieltä voivat opiskella kaikki ne oppilaat, joiden äidinkieli tai jokin perheen kielistä on romanikieli. Romanikielen opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita kiinnostumaan omasta kielestään ja kulttuuristaan. Opetus auttaa oppilaita rakentamaan ja vahvistamaan kulttuurista identiteettiään ja tukee monikielisyyden kehittymistä. Opetus vahvistaa oppilaiden itsetuntoa ja tuo myönteisiä oppimiskokemuksia, jotka rohkaisevat heitä käyttämään omaa kieltään eri tilanteissa. Romanikielen opetus tukee Suomen romanikielen säilymistä elävänä ja vahvistaa sen yhteiskunnallista asemaa muiden kielten rinnalla.

Romanikielen opetuksen tulee motivoida ja tukea oppilaita opiskelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa. Romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi on määritelty koko perusopetuksen ajan annettavaa kahden vuosiviikkotunnin laajuista romanikielen opetusta varten.

Oppiaineen erityinen tehtävä vuosiluokilla 1–2

Vuosiluokilla 1–2 romanikielen opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää peruskielitaidon oppimista ja rohkaista käyttämään aiemmin opittua. Opetuksen pääpaino on suullisen kielitaidon kehittämisessä. Opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaiden osaamisen lähtötaso ja kielenkehityksen vaihe. Kielitaidon eri osa-alueet liittyvät aihepiireiltään oppilaiden arkeen ja elinympäristöön, ja tukevat oppilaiden yksilöllistä kielenoppimista.

Romanikielen opetuksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1–2

Romanikielen opiskelussa vuorovaikutuksellisuus on tärkeää. Kodin ja koulun yhteistyö sekä monimediaiset oppimisympäristöt antavat mahdollisuuden kielen käyttöalueen laajentumiseen koulun ulkopuolelle. Romanikulttuuriin kuuluu vahva kerronta-, musiikki- ja käsityöperinne, jota hyödynnetään romanikielen opetuksessa.

Romanikielen tehtäviä opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden, tekstilajien, kulttuuristen kuvien, äänitteiden ja sanaston avulla. Oppilaiden eri-ikäisyys ja erot romanikielen hallinnassa huomioidaan kielellisesti virikkeisen oppimisympäristön rakentamisessa ja opetusmenetelmien valinnassa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki romanikielen opetuksessa vuosiluokilla 1–2

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen arviointi romanikielen opetuksessa vuosiluokilla 1–2

Oppilaalle annetaan lukuvuoden päättyessä osallistumistodistus oppilaan perusopetusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetuksen laajuus ja sanallinen arvio.

Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin lähtökohtana ja tavoitteena on saada kokonaiskuva kunkin oppilaan kielellisen kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilas saa tietoa romanikielen taitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään oppijana. Kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita romanikielessä ovat:

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa
- sana- ja käsitevarannon karttuminen
- edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä
- edistyminen tekstien tuottamisessa
- edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä sekä arjen kielenkäyttötilanteissa

Ilmiöoppiminen ja romanikielen opetus

Helsingissä ilmiöpohjaisilla oppimiskokonaisuuksilla tarkoitetaan kokonaisvaltaista, tietojen ja taitojen eheytettyä opiskelua, jossa tarkastellaan todellisen maailman ilmiötä oppiainerajat ylittäen. Jokainen oppilas opiskelee vähintään kaksi tällaista oppiainerajat ylittävää, pitkäkestoista monialaista oppimiskokonaisuutta lukuvuoden aikana. Ilmiöpohjaiset oppimiskokonaisuudet koskevat kaikkia perusopetuksen oppiaineita ja ne toteutetaan yhteistyössä eri oppiaineiden opettajien ja muun henkilöstön sekä yhteistyötahojen kanssa. Mahdollisuuksien mukaan myös perusopetusta täydentävän romanikielen opetus on mukana ilmiöpohjaisen oppimiskokonaisuuden toteutuksessa.

Ilmiöpohjainen oppiminen on yhteisöllinen prosessi, jossa rakennetaan yhdessä ymmärrystä tarkastelun kohteena olevasta ilmiöstä, opiskeltavista käsitteistä sekä tavoiteltavista taidoista. Oppimisprosessi sisältää suunnittelua, erilaisia oppimistehtäviä, arviointia ja ohjausta. Opiskelussa käytetään erilaisia joustavia opetusjärjestelyitä, ja siinä mahdollistetaan myös eri-ikäisten oppilaiden työskentelyn yhdessä. Jokainen oppilas voi edetä omien kykyjensä mukaisesti, hän saa merkittäviä tehtäviä yhteisessä oppimisprosessissa, kokee oman osuutensa tärkeäksi ja sitoutuu tavoitteelliseen oppimisprosessiin. Arvioinnissa painotetaan oppimisprosessia. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa oppimistaan ja arvioimaan edistymistään. Opettajan tehtävä on luoda oppimiselle edellytykset ja ohjata menetelmällisesti oppilaan oppimisprosessia sekä varmistaa, että oppilas ymmärtää opiskeltavan ilmiön liittyvät keskeiset käsitteet ja käsittehierarkiat.

Vuosiluokan 1. romanikielen opetuksen tavoitteet, laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

OPETUKSEN TAVOITTEET	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	SISÄLLÖT
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta osallistumaan keskusteluihin ja arvostamaan omaa ilmaisuaan sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S1 Harjoitellaan kuuntelua, ääntämistä ja suullista ilmaisua nimeämällä ympäristöä, esineitä ja asioita romanikielellä. Harjoitellaan vuorovaikutus- ja draamataitoja pareittain ja ryhmissä.
T2 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä, kehittämään kuullun ja luetun ymmärtämistä ja huomioimaan puhe- ja kirjakielen eroja	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S1 Harjoitellaan kuuntelua, ääntämistä ja suullista ilmaisua nimeämällä ympäristöä, esineitä ja asioita romanikielellä. Harjoitellaan vuorovaikutus- ja draamataitoja pareittain ja ryhmissä.
Tekstien tulkitseminen		
T3 kannustaa oppilasta kehittämään romanikielen peruslukutaitoaan sekä sana- ja käsitevarantoaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	S2 Harjoitellaan lukemista tutustumalla kertoviin ja kuvaaviin romanikielisiin teksteihin. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
T4 ohjata oppilasta luomaan myönteistä ja utellasta suhtautumista lukemiseen sekä kannustaa erilaisista teksteistä keskustelemiseen ajatusten ja kokemusten jakamiseksi	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	S2 Harjoitellaan lukemista tutustumalla kertoviin ja kuvaaviin romanikielisiin teksteihin. Keskustellaan ja jaetaan kokemuksia teksteistä. Kannustetaan oppilaita kirjaston käyttöön.
Tekstien tuottaminen		
T5 innostaa oppilasta romanikielisten tekstien tuottamiseen monimediaisissa oppimisympäristöissä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S3 Harjoitellaan tekstin tuottamista yksin ja yhdessä sekä keskustellaan teksteistä harjoitellen palautteen antamista ja saamista.
T6 ohjata oppilasta tutustumaan romanikielen kirjoitustapaan sekä edistämään kirjoittamisen perustaitoja	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S3 Tutustutaan romanikielen kirjoitusjärjestelmän ominaispiirteisiin ja opitaan tuottamaan isot ja pienet kirjaimet. Harjoitellaan romanikielen erityiskirjaimien kirjoittamista. Harjoitellaan tekstin tuottamista yksin ja yhdessä.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T7 rohkaista oppilasta arvostamaan romanikieltä ja vahvistamaan tietämystään romanien kerronta- ja kulttuuriperinteestä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S4 Pohditaan romanikielen merkitystä itselle, perheelle, lähipiirille ja koululle. Tutustutaan romanien kerronta- ja kulttuuriperinteeseen hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan paikallista romaniyhteisöä.
T8 innostaa oppilasta käyttämään romanikieltä kielitaidon mukaan koulussa, kotona ja lähiympäristössä sekä arvostamaan omakielistä kulttuuritarjontaa	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	S4 Rohkaistaan käyttämään romanikieltä ja tutustumaan romanikieliseen kulttuuritarjontaan. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan vanhempien ja isovanhempien perimätietoa.

Vuosiluokan 2. romanikielen opetuksen tavoitteet, laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

OPETUKSEN TAVOITTEET	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	SISÄLLÖT
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta osallistumaan keskusteluihin ja arvostamaan omaa ilmaisuaan sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S1 Harjoitellaan kuuntelua, ääntämistä ja suullista ilmaisua nimeämällä ympäristöä, esineitä ja asioita romanikielellä. Harjoitellaan vuorovaikutus- ja draamataitoja pareittain ja ryhmissä.
T2 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä, kehittämään kuullun ja luetun ymmärtämistä ja huomioimaan puhe- ja kirjakielen eroja	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S1 Harjoitellaan kuuntelua, ääntämistä ja suullista ilmaisua nimeämällä ympäristöä, esineitä ja asioita romanikielellä. Harjoitellaan vuorovaikutus- ja draamataitoja pareittain ja ryhmissä.
Tekstien tulkitseminen		
T3 kannustaa oppilasta kehittämään romanikielen peruslukutaitoaan sekä sana- ja käsitevarantoaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	S2 Harjoitellaan lukemista tutustumalla kertoviin ja kuvaaviin romanikielisiin teksteihin. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Tutustutaan sanojen erilaisiin merkityksiin romanikielen eri murteissa.
T4 ohjata oppilasta luomaan myönteistä ja uteliasta suhtautumista lukemiseen sekä kannustaa erilaisista teksteistä keskustelemiseen ajatusten ja kokemusten jakamiseksi	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	S2 Harjoitellaan lukemista tutustumalla kertoviin ja kuvaaviin romanikielisiin teksteihin. Keskustellaan ja jaetaan kokemuksia teksteistä. Kannustetaan kirjaston käyttöön.
Tekstien tuottaminen		
T5 innostaa oppilasta romanikielisten tekstien tuottamiseen monimediaisissa oppimisympäristöissä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S3 Harjoitellaan tekstin tuottamista yksin ja yhdessä sekä keskustellaan teksteistä harjoittelun palautteen antamista ja saamista.
T6 ohjata oppilasta tutustumaan romanikielen kirjoitustapaan sekä edistämään kirjoittamisen perustaitoja	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S3 Tutustutaan romanikielen kirjoitusjärjestelmän ominaispiirteisiin ja opitaan tuottamaan isot ja pienet kirjaimet. Harjoitellaan romanikielen erityiskirjaimien kirjoittamista. Harjoitellaan tekstin tuottamista yksin ja yhdessä.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T7 rohkaista oppilasta arvostamaan romanikieltä ja vahvistamaan tietämystään romanien kerronta- ja kulttuuriperinteestä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S4 Pohditaan romanikielen merkitystä itselle, perheelle, lähipiirille ja koululle. Tutustutaan romanien kerronta- ja kulttuuriperinteeseen hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan paikallista romaniyhteisöä. Tutustutaan romanien historiaan tekstien ja tarinoiden kautta.
T8 innostaa oppilasta käyttämään romanikieltä kielitaidon mukaan koulussa, kotona ja lähiympäristössä sekä arvostamaan omakielistä kulttuuritarjontaa	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	S4 Rohkaistaan käyttämään romanikieltä ja tutustumaan romanikieliseen kulttuuritarjontaan. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan vanhempien ja isovanhempien perimätietoa.

Perusopetusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi vuosiluokilla 3-6

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnessa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Perusopetusta täydentävänä opetuksena romanikieltä voivat opiskella kaikki ne oppilaat, joiden äidinkieli tai jokin perheen kielistä on romanikieli. Romanikielen opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita kiinnostumaan omasta kielestään ja kulttuuristaan. Opetus auttaa oppilaita rakentamaan ja vahvistamaan kulttuurista identiteettiään ja tukee monikielisyyden kehittymistä. Opetus vahvistaa oppilaiden itsetuntoa ja tuo myönteisiä oppimiskokemuksia, jotka rohkaisevat heitä käyttämään omaa kieltään eri tilanteissa. Romanikielen opetus tukee Suomen romanikielen säilymistä elävänä ja vahvistaa sen yhteiskunnallista asemaa muiden kielten rinnalla.

Romanikielen opetuksen tulee motivoida ja tukea oppilaita opiskelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa. Romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi on määritelty koko perusopetuksen ajan annettavaa kahden vuosiviikkotunnin laajuista romanikielen opetusta varten.

Oppiaineen erityinen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 erityisenä tehtävänä on rohkaista oppilaita käyttämään romanikielen taitoaan. Opetuksessa pyritään lisäämään sekä käytännönläheistä että käsitteellistä sanastoa. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan romanikielen keskeisimpiä ominaispiirteitä. Opetuksessa tutustutaan romanikieliseen kerrontaan ja kirjallisuuteen sekä harjoitellaan omaa ilmaisua. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kykyä tuottaa ja tulkita tekstiä monimediaisissa oppimisympäristöissä.

Romanikielen opetuksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Romanikielen opiskelussa vuorovaikutuksellisuus on tärkeää. Kodin ja koulun yhteistyö sekä monimediaiset oppimisympäristöt antavat mahdollisuuden kielen käyttöalueen laajentumiseen koulun ulkopuolelle. Romanikulttuuriin kuuluu vahva kerronta-, musiikki- ja käsityöperinne, jota hyödynnetään romanikielen opetuksessa.

Romanikielen tehtäviä opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden, tekstilajien, kulttuuristen kuvien, äänitteiden ja sanaston avulla. Oppilaiden eri-ikäisyys ja erot romanikielen hallinnassa huomioidaan kielellisesti virikkeisen oppimisympäristön rakentamisessa ja opetusmenetelmien valinnassa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki romanikielen opetuksessa vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen arviointi romanikielen opetuksessa vuosiluokilla 3-6

Oppilaalle annetaan lukuvuoden päättyessä osallistumistodistus oppilaan perusopetusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetuksen laajuus ja sanallinen arvio.

Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat romanikielen eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat. Vuosiluokilla 3–6 pääpaino on oppimisen edistymisen arvioinnissa. Oppilas saa monipuolista palautetta siitä, miten hän ymmärtää ja käyttää kieltä, mitä osaa kysyä, millä tavalla kuuntelee muita ja osallistuu yhteiseen keskusteluun. Arviointipalautte tuottaa tietoa opetuksen suunnittelulle. Arviointipalautteen avulla oppilas saa tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä itsestään kielenoppijana.

Romanikielen sanallista arviota antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen taso 6. vuosiluokan päättyessä opettaja käyttää valtakunnallista hyvän osaamisen kuvausta (liite 1).

Ilmiöoppiminen ja romanikielen opetus

Helsingissä ilmiöpohjaisilla oppimiskokonaisuuksilla tarkoitetaan kokonaisvaltaista, tietojen ja taitojen eheytettyä opiskelua, jossa tarkastellaan todellisen maailman ilmiötä oppiainerajat ylittäen. Jokainen oppilas opiskelee vähintään kaksi tällaista oppiainerajat ylittävää, pitkäkestoista monialaista oppimiskokonaisuutta lukuvuoden aikana. Ilmiöpohjaiset oppimiskokonaisuudet koskevat kaikkia perusopetuksen oppiaineita ja ne toteutetaan yhteistyössä eri oppiaineiden opettajien ja muun henkilöstön sekä yhteistyötahojen kanssa. Mahdollisuuksien mukaan myös perusopetusta täydentävän romanikielen opetus on mukana ilmiöpohjaisen oppimiskokonaisuuden toteutuksessa.

Ilmiöpohjainen oppiminen on yhteisöllinen prosessi, jossa rakennetaan yhdessä ymmärrystä tarkastelun kohteena olevasta ilmiöstä, opiskeltavista käsitteistä sekä tavoiteltavista taidoista. Oppimisprosessi sisältää suunnittelua, erilaisia oppimistehtäviä, arviointia ja ohjausta. Opiskelussa käytetään erilaisia joustavia opetusjärjestelyitä, ja siinä mahdollistetaan myös eri-ikäisten oppilaiden työskentelyn yhdessä. Jokainen oppilas voi edetä omien kykyjensä mukaisesti, hän saa merkittäviä tehtäviä yhteisessä oppimisprosessissa, kokee oman osuutensa tärkeäksi ja sitoutuu tavoitteelliseen oppimisprosessiin. Arvioinnissa painotetaan oppimisprosessia. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa oppimistaan ja arvioimaan edistymistään. Opettajan tehtävä on luoda oppimiselle edellytykset ja ohjata menetelmällisesti oppilaan oppimisprosessia sekä varmistaa, että oppilas ymmärtää opiskeltavan ilmiön liittyvät keskeiset käsitteet ja käsittehierarkiat.

Vuosiluokan 3. romanikielen opetuksen tavoitteet, laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

OPETUKSEN TAVOITTEET	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	SISÄLLÖT
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta osallistumaan keskusteluihin ja arvostamaan omaa ilmaisuaan sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S1 Tarjotaan mahdollisuus romanikielisiin vuorovaikutustilanteisiin hyödyntäen kieliyhteisön osaamista. Kehitetään draaman avulla oppilaan sana- ja ilmaisuvaramia, keskustelutaitoja sekä kykyä antaa ja vastaanottaa palautetta.
Tekstien tulkitseminen		
T2 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä, kehittämään kuullun ja luetun ymmärtämistä ja huomioimaan puhe- ja kirjakielen eroja	L4 Monilukutaito	S2 Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikielisiin kertoviin, kuvaaviin ja yksinkertaisiin kantaottaviin teksteihin keskustelemalla niistä. Kartutetaan sanastoa ja käsitteistöä. Syvennetään tulkinnan taitoa tutustumalla puhe- ja kirjakielen.
T3 innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja romanikielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S2 Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikielisiin kertoviin, kuvaaviin ja yksinkertaisiin kantaottaviin teksteihin keskustelemalla niistä. Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikieliseen tekstimaailmaan myös omaehtoisen lukemisen avulla. Kannustetaan kirjaston ja internetin käyttöön romanikielisen materiaalin etsimisessä ja lukemisessa.
Tekstien tuottaminen		
T4 rohkaista oppilasta kehittämään omaa romanikielistä kirjallista ja suullista ilmaisuaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S3 Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, tekstin rakennetta ja kirjoittamisen vaiheita. Kirjoitetaan tekstejä yksin ja yhdessä ja keskustellaan niistä. Harjoitellaan käsikirjoittamista ja näppäintaitoja. Vahvistetaan romanikielen erikoismerkkien hallintaa.
T5 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista yksinkertaisissa asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S3 Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, tekstin rakennetta ja kirjoittamisen vaiheita. Kirjoitetaan tekstejä yksin ja yhdessä ja keskustellaan niistä. Harjoitellaan käsikirjoittamista ja näppäintaitoja. Vahvistetaan romanikielen erikoismerkkien hallintaa.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T6 rohkaista oppilasta keskustelemaan romanikulttuurista, romanien historiasta ja romanikielen merkityksestä yhteisölle	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S4 Rohkaistaan oppilasta tutustumaan romanikielen ja -kulttuuriin sekä romanien historiaan hyödyntämällä romanien kerrontaperinnettä sekä kirjallista aineistoa. Hyödynnetään romanikielistä musiikkia ilmaisun välineenä.
T7 ohjata oppilasta tutustumaan romanikielen keskeisiin piirteisiin ja vertaamaan romanikieltä suomen kieleen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S4 Ohjataan oppilasta pohtimaan samanlaisuuteen ja erilaisuuteen liittyviä kysymyksiä. Ohjataan pohtimaan romanikielen käyttöä ja keskeisiä piirteitä sekä vertailemaan kieliä.

Vuosiluokan 4. romanikielen opetuksen tavoitteet, laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

OPETUKSEN TAVOITTEET	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	SISÄLLÖT
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta osallistumaan keskusteluihin ja arvostamaan omaa ilmaisuaan sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S1 Tarjotaan mahdollisuus romanikielisiin vuorovaikutustilanteisiin hyödyntäen kieliyhteisön osaamista. Kehitetään draaman avulla oppilaan sana- ja ilmaisuvaramia, keskustelutaitoja sekä kykyä antaa ja vastaanottaa palautetta.
Tekstien tulkitseminen		
T2 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä, kehittämään kuullun ja luetun ymmärtämistä ja huomioimaan puhe- ja kirjakielen eroja	L4 Monilukutaito	S2 Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikielisiin kertoviin, kuvaaviin ja yksinkertaisiin kantaottaviin teksteihin keskustelemalla niistä. Kartutetaan sanastoa ja käsitteistöä. Syvennetään tulkinnan taitoa tutustumalla puhe- ja kirjakieleen.
T3 innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja romanikielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S2 Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikielisiin kertoviin, kuvaaviin ja yksinkertaisiin kantaottaviin teksteihin keskustelemalla niistä. Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikieliseen tekstimaailmaan myös omaehtoisen lukemisen avulla. Kannustetaan kirjaston ja internetin käyttöön romanikielisen materiaalin etsimisessä ja lukemisessa.
Tekstien tuottaminen		
T4 rohkaista oppilasta kehittämään omaa romanikielistä kirjallista ja suullista ilmaisuaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S3 Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, tekstin rakennetta ja kirjoittamisen vaiheita. Kirjoitetaan tekstejä yksin ja yhdessä ja keskustellaan niistä. Harjoitellaan käsikirjoittamista ja näppäintaitoja. Vahvistetaan romanikielen erikoismerkkien hallintaa.
T5 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista yksinkertaisissa asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S3 Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, tekstin rakennetta ja kirjoittamisen vaiheita. Kirjoitetaan tekstejä yksin ja yhdessä ja keskustellaan niistä. Harjoitellaan käsikirjoittamista ja näppäintaitoja. Vahvistetaan romanikielen erikoismerkkien hallintaa.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T6 rohkaista oppilasta keskustelemaan romanikulttuurista, romanien historiasta ja romanikielen merkityksestä yhteisölle	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S4 Rohkaistaan oppilasta tutustumaan romanikieleen ja -kulttuuriin sekä romanien historiaan hyödyntämällä romanien kerrontaperinnettä sekä kirjallista aineistoa. Hyödynnetään romanikielistä musiikkia ilmaisun välineenä.
T7 ohjata oppilasta tutustumaan romanikielen keskeisiin piirteisiin ja vertaamaan romanikieltä suomen kieleen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S4 Ohjataan oppilasta pohtimaan samanlaisuuteen ja erilaisuuteen liittyviä kysymyksiä. Ohjataan pohtimaan romanikielen käyttöä ja keskeisiä piirteitä sekä vertailemaan kieliä.

Vuosiluokan 5. romanikielen opetuksen tavoitteet, laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

OPETUKSEN TAVOITTEET	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	SISÄLLÖT
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta osallistumaan keskusteluihin ja arvostamaan omaa ilmaisuaan sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S1 Tarjotaan mahdollisuus romanikielisiin vuorovaikutustilanteisiin hyödyntäen kieliyhteisön osaamista. Kehitetään draaman avulla oppilaan sana- ja ilmaisuvarantoa, keskustelutaitoja sekä kykyä antaa ja vastaanottaa palautetta.
Tekstien tulkitseminen		
T2 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä, kehittämään kuullun ja luetun ymmärtämistä ja huomioimaan puhe- ja kirjakielen eroja	L4 Monilukutaito	S2 Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikielisiin kertoviin, kuvaaviin ja yksinkertaisiin kantaottaviin teksteihin keskustelemalla niistä. Kartutetaan sanastoa ja käsitteistöä. Syvennetään tulkinnan taitoa tutustumalla puhe- ja kirjakieleen.
T3 innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja romanikielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S2 Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikielisiin kertoviin, kuvaaviin ja yksinkertaisiin kantaottaviin teksteihin keskustelemalla niistä. Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikieliseen tekstimaailmaan myös omaehtoisen lukemisen avulla. Kannustetaan kirjaston ja internetin käyttöön romanikielisen materiaalin etsimisessä ja lukemisessa.
Tekstien tuottaminen		
T4 rohkaista oppilasta kehittämään omaa romanikielistä kirjallista ja suullista ilmaisuaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S3 Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, tekstin rakennetta ja kirjoittamisen vaiheita. Kirjoitetaan tekstejä yksin ja yhdessä ja keskustellaan niistä. Harjoitellaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Vahvistetaan romanikielen erikoismerkkien hallintaa.
T5 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista yksinkertaisissa asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S3 Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, tekstin rakennetta ja kirjoittamisen vaiheita. Kirjoitetaan tekstejä yksin ja yhdessä ja keskustellaan niistä. Harjoitellaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Vahvistetaan romanikielen erikoismerkkien hallintaa.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T6 rohkaista oppilasta keskustelemaan romanikulttuurista, romanien historiasta ja romanikielen merkityksestä yhteisölle	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S4 Rohkaistaan oppilasta tutustumaan romanikieleen ja -kulttuuriin sekä romanien historiaan hyödyntämällä romanien kerrontaperinnettä sekä kirjallista aineistoa. Hyödynnetään romanikielistä musiikkia ilmaisun välineenä. Tarkastellaan romanikielen merkitystä kulttuurin säilyttäjänä ja identiteetin tukijana. Tutustutaan romanikieliseen kulttuuritarjontaan.
T7 ohjata oppilasta tutustumaan romanikielen keskeisiin piirteisiin ja vertaamaan romanikieltä suomen kieleen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S4 Ohjataan oppilasta pohtimaan samanlaisuuteen ja erilaisuuteen liittyviä kysymyksiä. Ohjataan pohtimaan romanikielen käyttöä ja keskeisiä piirteitä sekä vertailemaan kieliä.

Vuosiluokan 6. romanikielen opetuksen tavoitteet, laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

OPETUKSEN TAVOITTEET	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	SISÄLLÖT
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta osallistumaan keskusteluihin ja arvostamaan omaa ilmaisuaan sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S1 Tarjotaan mahdollisuus romanikielisiin vuorovaikutustilanteisiin hyödyntäen kieliyhteisön osaamista. Kehitetään draaman avulla oppilaan sana- ja ilmaisuvarantoa, keskustelutaitoja sekä kykyä antaa ja vastaanottaa palautetta.
Tekstien tulkitseminen		
T2 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä, kehittämään kuullun ja luetun ymmärtämistä ja huomioimaan puhe- ja kirjakielen eroja	L4 Monilukutaito	S2 Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikielisiin kertoviin, kuvaaviin ja yksinkertaisiin kantaottaviin teksteihin keskustelemalla niistä. Kartutetaan sanastoa ja käsitteistöä. Syvennetään tulkinnan taitoa tutustumalla puhe- ja kirjakieleen. Vertaillaan sanojen eri merkityksiä ja synonyymejä.
T3 innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja romanikielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S2 Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikielisiin kertoviin, kuvaaviin ja yksinkertaisiin kantaottaviin teksteihin keskustelemalla niistä. Vahvistetaan oppilaan suhdetta romanikieliseen tekstimaailmaan myös omaehtoisen lukemisen avulla. Kannustetaan kirjaston ja internetin käyttöön romanikielisen materiaalin etsimisessä ja lukemisessa. Kannustetaan lukemaan kaunokirjallisuutta. Kirjoitetaan erilaisia tekstejä ja tutustutaan romanikielisiin asiateksteihin.
Tekstien tuottaminen		
T4 rohkaista oppilasta kehittämään omaa romanikielistä kirjallista ja suullista ilmaisuaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S3 Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, tekstin rakennetta ja kirjoittamisen vaiheita. Kirjoitetaan tekstejä yksin ja yhdessä ja keskustellaan niistä. Harjoitellaan käsikirjoittamista ja näppäintaitoja. Vahvistetaan romanikielen erikoismerkkin hallintaa.
T5 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista yksinkertaisissa asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S3 Harjoitellaan oikeinkirjoitusta, tekstin rakennetta ja kirjoittamisen vaiheita. Kirjoitetaan tekstejä yksin ja yhdessä ja keskustellaan niistä. Harjoitellaan käsikirjoittamista ja näppäintaitoja. Vahvistetaan romanikielen erikoismerkkin hallintaa.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T6 rohkaista oppilasta keskustelemaan romanikulttuurista, romanien historiasta ja romanikielen merkityksestä yhteisölle	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S4 Rohkaistaan oppilasta tutustumaan romanikieleen ja -kulttuuriin sekä romanien historiaan hyödyntämällä romanien kerrontaperinnettä sekä kirjallista aineistoa. Hyödynnetään romanikielistä musiikkia ilmaisun välineenä. Tarkastellaan romanikielen merkitystä kulttuurin säilyttäjänä ja identiteetin tukijana. Tutustutaan romanien historiaan sekä paikalliseen romaniyhteisöön ja kulttuuriin.

T7 ohjata oppilasta tutustumaan romanikielen keskeisiin piirteisiin ja vertaamaan romanikieltä suomen kieleen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S4 Ohjataan oppilasta pohtimaan samanlaisuuteen ja erilaisuuteen liittyviä kysymyksiä. Ohjataan pohtimaan romanikielen käyttöä ja keskeisiä piirteitä sekä vertailemaan kieliä.
---	--	---

Perusopetusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi vuosiluokilla 7-9

<p>Kielikasvatus</p> <p>Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.</p> <p>Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.</p> <p>Oppiaineen tehtävä</p> <p>Perusopetusta täydentävänä opetuksena romanikieltä voivat opiskella kaikki ne oppilaat, joiden äidinkieli tai jokin perheen kielistä on romanikieli. Romanikielen opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita kiinnostumaan omasta kielestään ja kulttuuristaan. Opetus auttaa oppilaita rakentamaan ja vahvistamaan kulttuurista identiteettiään ja tukee monikielisyyden kehittymistä. Opetus vahvistaa oppilaiden itsetuntoa ja tuo myönteisiä oppimiskokemuksia, jotka rohkaisevat heitä käyttämään omaa kieltään eri tilanteissa. Romanikielen opetus tukee Suomen romanikielen säilymistä elävänä ja vahvistaa sen yhteiskunnallista asemaa muiden kielten rinnalla.</p> <p>Romanikielen opetuksen tulee motivoida ja tukea oppilaita opiskelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa. Romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi on määriteltävä koko perusopetuksen ajan annettavaa kahden vuosiviikkotunnin laajuista romanikielen opetusta varten.</p> <p>Oppiaineen erityinen tehtävä vuosiluokilla 7-9</p> <p>Vuosiluokilla 7–9 opetus painottuu suullisen ja kirjallisen ilmaisun monipuolistamiseen ja kielen rakenteiden hallinnan vahvistamiseen. Sana- ja ilmaisuvarannon laajentamisessa kiinnitetään huomiota abstraktiin ja yhteiskunnalliseen sekä nuorten käyttämään sanastoon. Tavoitteena on opettaa oppilaille päättelevää ja arvioivaa lukemista. Opetuksessa lisätään oppilaiden tietoisuutta heidän osallisuudestaan romanikielen säilyttäjinä.</p>

Romanikielen opetuksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Romanikielen opiskelussa vuorovaikutuksellisuus on tärkeää. Kodin ja koulun yhteistyö sekä monimediaiset oppimisympäristöt antavat mahdollisuuden kielen käyttöalueen laajentumiseen koulun ulkopuolelle. Romanikulttuuriin kuuluu vahva kerronta-, musiikki- ja käsityöperinne, jota hyödynnetään romanikielen opetuksessa.

Romanikielen tehtäviä opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden, tekstilajien, kulttuuristen kuvien, äänitteiden ja sanaston avulla. Oppilaiden eri-ikäisyys ja erot romanikielen hallinnassa huomioidaan kielellisesti virikkeisen oppimisympäristön rakentamisessa ja opetusmenetelmien valinnassa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki romanikielen opetuksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen arviointi romanikielen opetuksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaalle annetaan lukuvuoden päättyessä osallistumistodistus oppilaan perusopetusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetuksen laajuus ja sanallinen arvio.

Vuosiluokilla 7-9 pääpaino on oppimisen edistymisen arvioinnissa. Oppilas saa monipuolista palautetta siitä, miten hän ymmärtää ja käyttää kieltä, mitä osaa kysyä, millä tavalla kuuntelee muita ja osallistuu yhteiseen keskusteluun. Arviointipalautte tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelulle. Arviointipalautteen avulla oppilas saa tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä itsestään kielenoppijana.

9. vuosiluokan päätteeksi määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut romanikielen oppimäärän tavoitteet. Arviointi muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso romanikielen valtakunnalliseen hyvän osaamisen kuvaukseen 9. vuosiluokan päättyessä (liite 2). Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti. Arvioinnin muodostamisessa otetaan huomioon kaikki hyvän osaamisen kuvaukset. Arvioinnin ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Ilmiöoppiminen ja romanikielen opetus

Helsingissä ilmiöpohjaisilla oppimiskokonaisuuksilla tarkoitetaan kokonaisvaltaista, tietojen ja taitojen eheytettyä opiskelua, jossa tarkastellaan todellisen maailman ilmiötä oppiainerajat ylittäen. Jokainen oppilas opiskelee vähintään kaksi tällaista oppiainerajat ylittävää, pitkäkestoista monialaista oppimiskokonaisuutta lukuvuoden aikana. Ilmiöpohjaiset oppimiskokonaisuudet koskevat kaikkia perusopetuksen oppiaineita ja ne toteutetaan yhteistyössä eri oppiaineiden opettajien ja muun henkilöstön sekä yhteistyötahojen kanssa. Mahdollisuuksien mukaan myös perusopetusta täydentävän romanikielen opetus on mukana ilmiöpohjaisen oppimiskokonaisuuden toteutuksessa.

Ilmiöpohjainen oppiminen on yhteisöllinen prosessi, jossa rakennetaan yhdessä ymmärrystä tarkastelun kohteena olevasta ilmiöstä, opiskeltavista käsitteistä sekä tavoiteltavista taidoista. Oppimisprosessi sisältää suunnittelua, erilaisia oppimistehtäviä, arviointia ja ohjausta. Opiskelussa käytetään erilaisia joustavia opetusjärjestelyitä, ja siinä mahdollistetaan myös eri-ikäisten oppilaiden työskentelyn yhdessä. Jokainen oppilas voi edetä omien kykyjensä mukaisesti, hän saa merkittäviä tehtäviä yhteisessä oppimisprosessissa, kokee oman osuutensa tärkeäksi ja sitoutuu tavoitteelliseen oppimisprosessiin. Arvioinnissa painotetaan oppimisprosessia. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa oppimistaan ja arvioimaan edistymistään. Opettajan tehtävä on luoda oppimiselle edellytykset ja ohjata menetelmällisesti oppilaan oppimisprosessia sekä varmistaa, että oppilas ymmärtää opiskeltavan ilmiön liittyvät keskeiset käsitteet ja käsittehierarkiat.

Vuosiluokan 7. romanikielen opetuksen tavoitteet, laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

OPETUKSEN TAVOITTEET	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	SISÄLLÖT
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään romanikielellä sekä toimimaan monikielisissä ja -kulttuurisissa vuorovaikutustilanteissa ja arvioimaan omaa toimintaansa niissä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S1 Rohkaistaan oppilasta keskustelemaan kielivaranotoaan käyttäen. Harjoitellaan esiintymistä yksin ja yhdessä. Syvennetään oman kieliyhteisön suullisen perinteen sekä keskustelutapojen tuntemusta. Arvioidaan omaa toimintaa sekä harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.
Tekstien tulkitseminen		
T2 tarjota oppilalle mahdollisuuksia kehittää tekstien tulkinnan taitoa ja monipuolistaa sana- ja ilmaisuvarantoaan hyödyntäen sekä koulussa että muualla opittua	L4 Monilukutaito	S2 Ohjataan oppilasta omatoimiseen sana- ja ilmaisuvarannon kartuttamiseen.
T3 kannustaa oppilasta keskustelemaan teksteistä erilaisissa viestintäympäristöissä sekä syventämään tekstilajien tuntemusta	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	S2 Vahvistetaan oppilaan kiinnostusta romanikielisiin teksteihin ja tutustutaan myös pohtiviin ja ohjaviin teksteihin. Keskustellaan lukukokemuksista eri viestintäympäristöissä. Hyödynnetään romanikielistä musiikkia ilmaisun välineenä. Tutustutaan romanikielisiin uutisiin ja perehdytään romanien historiaan.
Tekstien tuottaminen		
T4 innostaa oppilasta vahvistamaan tekstien tuottamisen taitoa ja tuottamaan erilaisia tekstejä monimediaisissa oppimisympäristöissä	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S3 Syvennetään romanikielen kirjoitustaitoa sekä oikeinkirjoituksen erityispiirteiden hallintaa. Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista. Sujuvoitetaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.
T5 rohkaista oppilasta kehittämään teksteissään omaa ilmaisuaan sekä auttaa oppilasta vahvistamaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	S3 Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista, pohditaan sanojen merkityksiä ja keskustellaan romanikielelle tyypillisistä ilmaisuista. Keskustellaan teksteistä ja annetaan palautetta niistä. Hyödynnetään romanikielistä musiikkia ilmaisun välineenä.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T6 ohjata oppilasta tutustumaan romanikieliseen kirjallisuuteen ja mediaan, ymmärtämään omat mahdollisuutensa romanikielen säilyttäjänä sekä hyödyntämään kaksi- tai monikielisyystään	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	S4 Havainnoidaan romanikielen käyttöä ja sen merkitystä kotimaassa ja maailmalla. Tutustutaan romanikieliseen mediaan ja vertaillaan eri sukupolvien kielen käyttöä. Hankitaan tietoa myös Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa identiteettiä ja tutustutaan romanien kansainväliseen historiaan.

Vuosiluokan 8. romanikielen opetuksen tavoitteet, laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

OPETUKSEN TAVOITTEET	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	SISÄLLÖT
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään romanikielellä sekä toimimaan monikielisissä ja -kulttuurisissa vuorovaikutustilanteissa ja arvioimaan omaa toimintaansa niissä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S1 Rohkaistaan oppilasta keskustelemaan kielivaranotoaan käyttäen. Harjoitellaan esiintymistä yksin ja yhdessä. Syvennetään oman kieliyhteisön suullisen perinteen sekä keskustelutapojen tuntemusta. Arvioidaan omaa toimintaa sekä harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.
Tekstien tulkitseminen		
T2 tarjota oppilalle mahdollisuuksia kehittää tekstien tulkinnan taitoa ja monipuolistaa sana- ja ilmaisuvarantoaan hyödyntäen sekä koulussa että muualla opittua	L4 Monilukutaito	S2 Ohjataan oppilasta omatoimiseen sana- ja ilmaisuvarannon kartuttamiseen.
T3 kannustaa oppilasta keskustelemaan teksteistä erilaisissa viestintäympäristöissä sekä syventämään tekstilajien tuntemusta	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	S2 Vahvistetaan oppilaan kiinnostusta romanikielisiin teksteihin ja tutustutaan myös pohtiviin ja ohjaviin teksteihin. Keskustellaan lukukokemuksista eri viestintäympäristöissä. Hyödynnetään romanikielistä musiikkia ilmaisun välineenä. Seurataan romanikielisiä uutisia.
Tekstien tuottaminen		
T4 innostaa oppilasta vahvistamaan tekstien tuottamisen taitoa ja tuottamaan erilaisia tekstejä monimediaisissa oppimisympäristöissä	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S3 Syvennetään romanikielen kirjoitustaitoa sekä oikeinkirjoituksen erityispiirteiden hallintaa. Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista. Sujuvoitetaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.
T5 rohkaista oppilasta kehittämään teksteissään omaa ilmaisuaan sekä auttaa oppilasta vahvistamaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	S3 Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista, pohditaan sanojen merkityksiä ja keskustellaan romanikielelle tyypillisistä ilmaisuista. Keskustellaan teksteistä ja annetaan palautetta niistä. Hyödynnetään romanikielistä musiikkia ilmaisun välineenä.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T6 ohjata oppilasta tutustumaan romanikieliseen kirjallisuuteen ja mediaan, ymmärtämään omat mahdollisuutensa romanikielen säilyttäjänä sekä hyödyntämään kaksi- tai monikielisyystään	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	S4 Havainnoidaan romanikielen käyttöä ja sen merkitystä kotimaassa ja maailmalla. Tutustutaan romanikieliseen mediaan ja vertaillaan eri sukupolvien kielen käyttöä. Hankitaan tietoa myös Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Ymmärretään eri kielten ja murteiden eroja ja yhtäläisyyksiä. Keskustellaan jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan liittyvistä kysymyksistä.

Vuosiluokan 9. romanikielen opetuksen tavoitteet, laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

OPETUKSEN TAVOITTEET	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	SISÄLLÖT
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään romanikielellä sekä toimimaan monikielisissä ja -kulttuurisissa vuorovaikutustilanteissa ja arvioimaan omaa toimintaansa niissä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	S1 Rohkaistaan oppilasta keskustelemaan kielivaranotoaan käyttäen. Harjoitellaan esiintymistä yksin ja yhdessä. Syvennetään oman kieliyhteisön suullisen perinteen sekä keskustelutapojen tuntemusta. Arvioidaan omaa toimintaa sekä harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.
Tekstien tulkitseminen		
T2 tarjota oppilalle mahdollisuuksia kehittää tekstien tulkinnan taitoa ja monipuolistaa sana- ja ilmaisuvarantoaan hyödyntäen sekä koulussa että muualla opittua	L4 Monilukutaito	S2 Ohjataan oppilasta omatoimiseen sana- ja ilmaisuvarannon kartuttamiseen.
T3 kannustaa oppilasta keskustelemaan teksteistä erilaisissa viestintäympäristöissä sekä syventämään tekstilajien tuntemusta	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	S2 Vahvistetaan oppilaan kiinnostusta romanikielisiin teksteihin ja tutustutaan myös pohtiviin ja ohjaviin teksteihin. Keskustellaan lukukokemuksista eri viestintäympäristöissä. Hyödynnetään romanikielistä musiikkia ilmaisun välineenä. Seurataan romanikielisiä uutisia.
Tekstien tuottaminen		
T4 innostaa oppilasta vahvistamaan tekstien tuottamisen taitoa ja tuottamaan erilaisia tekstejä monimediaisissa oppimisympäristöissä	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	S3 Syvennetään romanikielen kirjoitustaitoa sekä oikeinkirjoituksen erityispiirteiden hallintaa. Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista. Sujuvoitetaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.
T5 rohkaista oppilasta kehittämään teksteissään omaa ilmaisuaan sekä auttaa oppilasta vahvistamaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	S3 Harjoitellaan erilaisten tekstien tuottamista, pohditaan sanojen merkityksiä ja keskustellaan romanikielelle tyypillisistä ilmaisuista. Keskustellaan teksteistä ja annetaan palautetta niistä. Hyödynnetään romanikielistä musiikkia ilmaisun välineenä.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T6 ohjata oppilasta tutustumaan romanikieliseen kirjallisuuteen ja mediaan, ymmärtämään omat mahdollisuutensa romanikielen säilyttäjänä sekä hyödyntämään kaksi- tai monikielisyytään	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	S4 Havainnoidaan romanikielen käyttöä ja sen merkitystä kotimaassa ja maailmalla. Tutustutaan romanikieliseen mediaan ja vertaillaan eri sukupolvien kielen käyttöä. Hankitaan tietoa myös Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Keskustellaan jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan liittyvistä kysymyksistä.